

NIVÅ A2

Bamse

Hunden som ble krigshelt

Bamse var en stor hund fra Honningsvåg som var med i marinen under krigen. Magnus forteller Nora om livet hans på en båt i Skottland.

Nøkkelord

- et halsbånd
- et busskort
- en sjømann
- et mannskap
- passe på
- en krangel
- slåss
- redd for
- redde
- en kilde
- en begravelse
- ei havn

I dette heftet

Nøkkelord	2
Hele manuset	3
Fikk du det med deg?	8
Hvilket ord passer ikke?	8
Knekk koden	9
Din tur	9
Fasit	10

Slik bruker du det

1

Hør episoden på YouTube.

2

Les manuset og lær nøkkelordene.

3

Gjør oppgavene og sjekk fasiten.

Med hele manuset, nøkkelord, oppgaver og fasit

Hør episoden på YouTube-kanalen til Aprendos

Nøkkelord

Disse ordene er med i episoden.

Nøkkelord	Betydning	Eksempel
et halsbånd <i>substantiv</i> collar (for a dog or cat)	Et bånd rundt halsen på en hund eller en katt.	<i>Katten vår har et rødt halsbånd med en liten bjelle.</i>
et busskort <i>substantiv</i> bus pass	Et kort du bruker når du skal betale for bussen.	<i>Jeg glemte busskortet mitt hjemme, så jeg gikk til jobben.</i>
en sjømann <i>substantiv</i> sailor	En person som jobber på en båt eller et skip.	<i>Morfaren min var sjømann og så mange land.</i>
et mannskap <i>substantiv</i> crew	Gruppen av folk som jobber sammen på en båt eller et fly.	<i>Mannskapet på flyet ga oss kaffe og vann.</i>
passe på <i>uttrykk</i> to look after, to watch over	Å se etter noen eller noe, så det ikke skjer noe galt.	<i>Kan du passe på sekken min mens jeg kjøper kaffe?</i>
en krangel <i>substantiv</i> quarrel, argument	Når folk er uenige og snakker sint til hverandre.	<i>Det ble en liten krangel om hvem som skulle vaske opp.</i>
slåss <i>verb</i> to fight	Å slå hverandre, for eksempel når to personer er sinte.	<i>Barna slåss om den siste pizzabiten.</i>
redd for <i>uttrykk</i> afraid of	Når noe gjør deg nervøs fordi det kan være farlig.	<i>Lillebroren min er redd for store hunder.</i>
redde <i>verb</i> to save, to rescue	Å hjelpe noen ut av en farlig situasjon.	<i>Brannmannen reddet katten fra taket.</i>
en kilde <i>substantiv</i> source	Et sted der du finner informasjon, for eksempel en bok eller en nettside.	<i>Læreren sier at vi må skrive hvilke kilder vi har brukt.</i>
en begravelse <i>substantiv</i> funeral	Når familie og venner samles og sier farvel til en som er død.	<i>Hele bygda kom i begravelsen til den gamle læreren.</i>
ei havn <i>substantiv</i> harbour, port	Et sted ved sjøen der båter kan ligge trygt.	<i>Om sommeren spiser vi is og ser på båtene i havna.</i>

Hele manuset

Bamse: Hunden som ble krigshelt

- MAGNUS** Han hadde sitt eget **busskort**, og det hang i **halsbåndet** hans.
- NORA** Vent. Hvem hadde busskort i halsbåndet?
- MAGNUS** Hunden. Han tok bussen alene inn til byen nesten hver kveld.
- NORA** En hund med busskort? Nei, Magnus, det tror jeg ikke på.
- MAGNUS** Vent til du hører hvor han gikk av bussen.
- NORA** Dette er Aprendos på norsk, nivå A2. Jeg heter Nora.
- MAGNUS** Og jeg er Magnus.
- NORA** Ok. Hvor gikk han av?
- MAGNUS** Det får du vite snart, for først må du møte ham. Har dere noen gang hørt om en hund som var med i marinen?
- NORA** Med i marinen? Som **sjømann**?
- MAGNUS** Som sjømann. Han sto på mannskapslisten, akkurat som alle de andre på båten.
- NORA** Hva het han?
- MAGNUS** Han het Bamse.
- NORA** Bamse! Da tenker jeg på en liten, myk bjørn som barn sover med.
- MAGNUS** Og hvis jeg sier at han veide nesten nitti kilo?
- NORA** Da er det en veldig stor bamse.
- MAGNUS** Bamse var en sankt bernhardshund, og han ble født i Oslo i nitten trettisju.
- NORA** Nitti kilo. Det er mer enn deg, Magnus.
- MAGNUS** Takk, Nora. Det var hyggelig av deg å si.
- NORA** Bare hyggelig. Men hvor bodde han? I Oslo?
- MAGNUS** Nei, han bodde i Honningsvåg, helt nord i Norge ved Nordkapp. Eieren hans het Erling Hafto, og han var kaptein.
- NORA** Hadde Hafto barn?
- MAGNUS** Ja. Datteren hans fortalte senere at Bamse **passet på** barna når de lekte.
- NORA** Å, så søtt. En barnevakt med pels.
- MAGNUS** Men høsten nitten trettini blir Hafto sjef på en liten båt i marinen. Båten heter Thorodd.
- NORA** Og Bamse blir hjemme med barna.
- MAGNUS** Nei, Bamse blir med på båten.
- NORA** En hund på nitti kilo på en liten båt? Hvor sover han?
- MAGNUS** Det fant jeg faktisk ikke ut, men han fikk plass i hvert fall.
- NORA** Og så kommer krigen.
- MAGNUS** I april nitten førti kommer tyske soldater til Norge.
- NORA** Bestemoren min var liten da, og hun fortalte meg om den våren. Alle i gata satt ved radioen, og så var de helt stille lenge.

- MAGNUS** Det var en redd tid for mange. Om sommeren seiler Thorodd over havet, samme sommer som kongen reiser fra Tromsø.
- NORA** Og Bamse er med hele veien?
- MAGNUS** Hele veien. Til slutt havner båten i en liten by i Skottland som heter Montrose.
- NORA** Hvor ligger det?
- MAGNUS** Det ligger mellom Aberdeen og Dundee, på østkysten av Skottland. Jeg var der en gang på jobb. Det er en rolig by med en fin havn.
- NORA** Og hva gjør Thorodd der?
- MAGNUS** Båten blir en minesveiper, så den leter etter miner i sjøen.
- NORA** Det høres farlig ut.
- MAGNUS** Det var farlig. Og når båten går ut, står Bamse helt foran...
- NORA** Foran i baugen? Som i Titanic?
- MAGNUS** Nesten. Han står ved kanonen, og han har en hjelm på hodet.
- NORA** En hjelm? Nei, nå tuller du.
- MAGNUS** Det finnes et kjent bilde av en stor hund med en engelsk stålhjelm.
- NORA** Vent, jeg tror jeg så det bildet en gang. Hadde han ikke også en sjømannslue og en hvit krage?
- MAGNUS** Jo! Hvordan vet du det?
- NORA** Jeg leste litt om ham i fjor, men bare litt. Fortsett.
- MAGNUS** Ja, altså... Tenk deg livet på en liten båt i krigen. Det er mange unge menn og veldig lite plass.
- NORA** Da blir det krangel.
- MAGNUS** Mye krangel, og noen ganger slåss de. Gjett hva Bamse gjør da.
- NORA** Han bjeffer høyt?
- MAGNUS** Nei. Han går bort til de to mennene, og så reiser han seg på bakbeina...
- NORA** Og biter dem!
- MAGNUS** Og legger de store potene på skuldrene til den ene mannen.
- NORA** Som en klem.
- MAGNUS** En klem på nitti kilo. Da er det ingen som vil slåss lenger.
- NORA** Vi trenger en sånn hund på bussen i Bergen klokka to på lørdagskvelden.
- MAGNUS** Apropos buss.
- NORA** Ja! Busskortet. Nå vil jeg høre.
- MAGNUS** Om kvelden får mannskapet ofte fri, og da drar mange inn til byen. Bamse venter på båten en stund.
- NORA** Og så...
- MAGNUS** Og så går han på bussen helt alene, med busskortet i halsbåndet.
- NORA** Og hvor går han av? La meg gjette. Ved stranden?
- MAGNUS** Ved puben.
- NORA** Nei!
- MAGNUS** Jo. Han går fra pub til pub og finner sjømenn som drikker for mye...
- NORA** Eller sjømenn som slåss.

- MAGNUS** Eller sjømenn som slåss. Og så passer han på at de kommer seg tilbake til båten.
- NORA** Men hvordan? Han kan jo ikke snakke.
- MAGNUS** Det vet jeg ikke helt, men jeg tror nitti kilo er et godt argument.
- NORA** Et spørsmål, da. Hvem betalte for busskortet?
- MAGNUS** Det vet jeg heller ikke. Mannskapet, kanskje?
- NORA** Jeg tror fortsatt ikke helt på dette.
- MAGNUS** Det står i mange kilder, Nora, både norske og skotske.
- NORA** Ok, ok. Men i Bergen klarer ikke engang jeg å ta riktig buss.
- MAGNUS** Da er Bamse smartere enn deg.
- NORA** Hei! Først veier han mer enn deg, og nå er han smartere enn meg?
- MAGNUS** Han var en veldig spesiell hund. Men den neste historien er mer alvorlig. En kveld går nestkommanderende på båten en tur langs havna, og Bamse er med.
- NORA** Nestkommanderende? Han som er nummer to på båten?
- MAGNUS** Akkurat. Plutselig kommer en mann mot dem, og mannen har en kniv...
- NORA** Å nei. Og nå biter Bamse ham, ikke sant?
- MAGNUS** Nei, Bamse løper mot mannen og dytter ham rett i sjøen.
- NORA** I sjøen? Med kniven og alt?
- MAGNUS** Med kniven og alt, og offiseren kom seg trygt tilbake.
- NORA** Vet vi hvem mannen med kniven var?
- MAGNUS** Nei, det står ikke i noen av kildene jeg fant.
- NORA** Og jeg som trodde at Bamse var en snill bamse.
- MAGNUS** Han var snill, men han passet godt på vennene sine. En annen gang faller en sjømann i vannet i havna...
- NORA** Vent, vent. Nå vet jeg hva som kommer, men det er noe rart her.
- MAGNUS** Hva da?
- NORA** Jeg leste at Bamse var redd for vann.
- MAGNUS** Det stemmer! Han var redd for vann, men han hopper uti likevel.
- NORA** En sjøhund som er redd for vann.
- MAGNUS** Og han får mannen trygt inn til land.
- NORA** Ka tenker du, Magnus? Er det sant, eller er det bare en god historie?
- MAGNUS** Både norske og skotske kilder forteller det, så jeg tror på det.
- NORA** Du tror på alt i dag.
- MAGNUS** Og nå kommer min favoritt. En gang faller Bamse selv i sjøen.
- NORA** Og så svømmer han i land, helt alene?
- MAGNUS** Folk forteller at halve mannskapet hoppet uti for å redde ham.
- NORA** Halve mannskapet for én hund?
- MAGNUS** For én veldig stor hund. Kanskje de trengte så mange.
- NORA** Nitti kilo våt hund. Nå forstår jeg dem.

- MAGNUS** Mannskapet elsket ham, og det blir veldig tydelig senere. Hafto får nemlig en ny jobb på en annen båt. Hva tror du skjer med Bamse?
- NORA** Han blir med Hafto, selvfølgelig, for det er jo hunden hans.
- MAGNUS** Det var planen. Men flere i mannskapet sa at de ville gå i land hvis Bamse gikk...
- NORA** Det er jo nesten mytteri!
- MAGNUS** Nesten mytteri, for en hund.
- NORA** Og hva gjorde Hafto?
- MAGNUS** Han måtte gi seg, og Bamse ble på Thorodd.
- NORA** Stakkars Hafto. Han mistet hunden sin til sitt eget mannskap.
- MAGNUS** Men så kommer sommeren nitten førtifire...
- NORA** Å nei. Jeg kjenner den stemmen din.
- MAGNUS** Det er den tjueandre juli, og Bamse er på kaia i Montrose. Hjertet hans klarer ikke mer, og han dør der ved båten.
- NORA** Hvor gammel var han?
- MAGNUS** Han var fire... nei, vent. Han var seks eller sju år gammel.
- NORA** Det er ikke gammelt.
- MAGNUS** Nei. Og nå vil jeg at du gjetter. Hvor mange kommer i begravelsen?
- NORA** Mannskapet og noen fra byen. Kanskje femti?
- MAGNUS** Åtte hundre skolebarn.
- NORA** Åtte hundre!
- MAGNUS** Og sjømenn fra mange båter. Seks sjømenn bærer kista, og det norske flagget ligger over den...
- NORA** Og lua hans på toppen?
- MAGNUS** Og lua hans på toppen. Hvordan visste du det?
- NORA** Jeg gjettet, for sjømannslua var jo hans.
- MAGNUS** De begravde ham i sanddynene ved elva, like ved havna.
- NORA** Nå blir jeg litt rørt, altså.
- MAGNUS** Jeg også, hver gang.
- NORA** Resten vil jeg fortelle, for den delen kjenner jeg nemlig.
- MAGNUS** Å? Vær så god.
- NORA** I to tusen og seks får Bamse en gullmedalje fra PDSA. Det er en britisk organisasjon som hjelper syke dyr.
- MAGNUS** Over seksti år senere? Det er lenge å vente.
- NORA** Ja. Samme år får han en statue i bronse i Montrose. En prins kommer og avduker den.
- MAGNUS** En ekte prins? For en hund fra Honningsvåg?
- NORA** Prins Andrew. Og i to tusen og ni får Honningsvåg en kopi av den samme statuen.
- MAGNUS** Så Bamse kom hjem til slutt. Det hadde jeg ikke hørt.
- NORA** Nå skal du gjette. Hvilken vei ser de to statuene?
- MAGNUS** Ut mot havet?

- NORA** Nesten. Statuen i Montrose ser mot Honningsvåg, og statuen i Honningsvåg ser mot Montrose.
- MAGNUS** Så de ser på hverandre over hele Nordsjøen.
- NORA** Og skolebarn fra begge byene var med da statuen i Honningsvåg kom på plass.
- MAGNUS** Skolebarn igjen, akkurat som i begravelsen.
- NORA** Akkurat som i begravelsen.
- MAGNUS** Da jeg var i Montrose, sto jeg ved statuen en stund. Han er større enn jeg trodde, og han ser rolig ut mot sjøen.
- NORA** Mot Honningsvåg.
- MAGNUS** Mot Honningsvåg. Det tenkte jeg ikke på da.
- NORA** Men én ting skjønner jeg fortsatt ikke. Hvor er busskortet hans i dag?
- MAGNUS** Det vet jeg ikke, men jeg håper det ligger på et museum et sted.
- NORA** Nå spør vi dere. Hvilken del av historien om Bamse likte dere best? Skriv svaret i kommentarfeltet.
- MAGNUS** Alt vi sa, står skrevet ned i en gratis PDF. Lenken er i infoboksen.
- NORA** Og vil dere høre flere historier? Abonner på Aprendos Norsk. Det kommer en ny hver uke.
- NORA** Og nå skal jeg ta bussen hjem, helt alene og uten nitti kilo hund.
- MAGNUS** Og uten busskort i halsbåndet, håper jeg.
- NORA** Ha det, alle sammen!
- MAGNUS** Vi høres snart.

Fikk du det med deg?

Velg riktig svar.

1. Hvor bodde Bamse før krigen?

- ☐ I Oslo, der han ble født.
- ☐ I Honningsvåg, helt nord i Norge.
- ☐ I Montrose, i Skottland.

2. Hva gjorde båten Thorodd i Montrose?

- ☐ Den lette etter miner i sjøen.
- ☐ Den kjørte turister langs kysten.
- ☐ Den fisket etter torsk.

3. Hva gjorde Bamse når to sjømenn sloss?

- ☐ Han bjeffet høyt til de stoppet.
- ☐ Han bet den ene mannen i beinet.
- ☐ Han la potene på skuldrene til den ene mannen.

4. Hafto fikk en ny jobb på en annen båt. Hvorfor ble Bamse på Thorodd?

- ☐ Bamse var for stor for den nye båten.
- ☐ Mannskapet sa at de ville gå i land hvis Bamse gikk.
- ☐ Hafto ville ikke ha en hund lenger.

5. Hvem kom i begravelsen til Bamse?

- ☐ Åtte hundre skolebarn og sjømenn fra mange båter.
- ☐ Bare Hafto og familien hans.
- ☐ Prins Andrew og femti soldater.

Oppgave 1. Hvilket ord passer ikke?

Ett ord i hver gruppe passer ikke. Finn ordet, og tenk på hvorfor.

1.

- ☐ havn ☐ kai ☐ hjelm ☐ brygge

Hvorfor passer det ikke?

2.

- ☐ krangel ☐ klem ☐ slåss ☐ bråk

Hvorfor passer det ikke?

3.

- ☐ halsbånd ☐ busskort ☐ sjømannslue ☐ kniv

Hvorfor passer det ikke?

4.

- ☐ bite ☐ redde ☐ passe på ☐ hjelpe

Hvorfor passer det ikke?

Oppgave 2. Knekk koden

Skriv ordet fra ordlisten for hver ledetråd. De rosa bokstavene blir et ord fra historien.

1. Her ligger båtene når de ikke er ute på sjøen.

2. Han jobber på et skip og er ofte lenge borte hjemmefra.

3. En avis eller en bok som forteller deg fakta.

4. Hunden har det rundt halsen. Bamse hadde busskortet sitt der.

5. Alle som jobber på samme båt.

HVA HADDE BAMSE PÅ HODET?

Oppgave 3. Din tur

Hvilken del av historien om Bamse likte du best? Skriv tre eller fire setninger. Bruk minst to ord fra ordlisten.

Fasit

Sjekk svarene dine når du er ferdig med oppgavene.

Fikk du det med deg?

1. I Honningsvåg, helt nord i Norge.
2. Den lette etter miner i sjøen.
3. Han la potene på skuldrene til den ene mannen.
4. Mannskapet sa at de ville gå i land hvis Bamse gikk.
5. Åtte hundre skolebarn og sjømenn fra mange båter.

Oppgave 1. Hvilket ord passer ikke?

1. **hjelm** De andre er steder der båter ligger. En hjelm har du på hodet, som Bamse ved kanonen.
2. **klem** En klem er vennlig. De andre handler om folk som er uvenner. Men Bamse stoppet slåsskamper med en klem på nitti kilo!
3. **kniv** Bamse hadde de andre tingene. Kniven hadde mannen på havna, og Bamse dyttet ham i sjøen.
4. **bite** De andre er snille ting du gjør for andre. Nora gjetter to ganger at Bamse biter, og begge gangene tar hun feil.

Oppgave 2. Knekk koden

1. havn
2. sjømann
3. kilde
4. halsbånd
5. mannskap

HJELM Bamse sto ved kanonen med en hjelm på hodet. Det finnes et kjent bilde av ham med en engelsk stålhjelm.

Oppgave 3. Eksempelsvar

Jeg likte historien om busskortet best. Bamse tok bussen alene og gikk fra pub til pub. Han passet på sjømennene som drakk for mye. Jeg tror mannskapet var veldig glad i ham.